

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša. Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Gospodskih ulicah št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Kje je nevarnost?

Mi smo priobčili prevzvišenega Ljubljanskega gospoda knezoškofa posredno pojasnilo o besedah, katere je baje govoril pri neki priliki justičnemu ministru grofu Schönbornu in katere je potem grof Schönborn kakor ostri meč porabil proti slovenskim poslancema.

To pojasnilo je samo posredno, ker dokaza prav za prav nemamo, da je njega ekscelencija vse tisto govorila, kar je potem tiskal „Slovenec“. Nemamo poročstva, da je „Slovenec“ poročevalec škofova pojasnila avtentično zapisal, ali da je sploh vse prav umel, kar mu je visoki gospod povedal.

To pojasnilo morali smo priobčiti, da se je zaslislala tudi „altera pars“. S tem, da je prišlo to pojasnilo v naš list, s tem nikakor ni priznано, da smo mi kaj preklicali od svojega prvega članka. Ničesar ne prekličemo in ničesar preklicali ne bomo!

Temu pojasnilu nasproti priobčili smo drugo pojasnilo, katero nam je poslal gospod državni poslanec Šuklje. Mi smo to pojasnilo tiskali, ker se na prvi pogled spozna, da nasprotuje škofovemu pojasnilu. Ali pristavili smo takoj, da je pisano v tistem znanem oficijoznem duhu, ki dementuje reči o katerih je vsakdo prepričan, da so resnične. Mi sami torej temu pojasnilu nismo prištevali nikake vrednosti in smešno je, če hočejo nekateri sedaj trditi, da smo se dementovali samega sebe. Tudi velja še vedno § 19. tiskovnega zakona, s kojim nas bi bil gospod državni poslanec lahko prisilil k sprejemu svojega pojasnila.

Mi ničesar ne prekličemo, najmanj pa bi nas do tega dovedla nejasnost pojasnila gospoda državnega poslanca Šuklje-ja, ki ga je pisal brez dvojbe le zategadel, ker hoče celo to zadevo utopiti ali pa zategadel, ker ni še, kakor se on diplomatično izraža, napočil pravi trenutek za objavljanje ministrovih besed! Kdaj naj pa napoči ta trenutek?

Profesor Šuklje nam je poslal ob jednom pojasnilo in pa pismo, v katerem indirektno sam pri-

znava, da smo v bistvu resnico pisali. Vzlic temu apeloval je na našo lojalnost, da naj pojasnilo priobčimo. Zgodilo se je to deloma zategadel, ker smo vedeli, da se nam bode prečastiti „Slovenec“ na limanice tega pojasnila usedel, deloma pa zategadel, ker smo hoteli dobiti uzrok, da tudi nasproti „najkompetentnejši“ strani dokažemo, da njeno pojasnilo nema nikake notranje veljave in da je ravno to pojasnilo ne samo v nasprotju s škofovim pojasnilom, temveč tudi s tistim virom, iz katerega smo mi vse zajeli. Ta vir pa je bil v resnici gospod državni poslanec Šuklje.

Dne 25. ali 26. junija t. l. sedel je gospod državni poslanec na vrtu neke gostilne v Ljubljani v družbi svojih prijateljev. V ti družbi sedeli so mej drugimi tudi deželni poslanec Janko Krsnik, dr. Samec iz Kamnika, advokat dr. Stor iz Ljubljane, advokat dr. Slanec iz Rudolfovega in drugi. Ravno tedaj bila so objavljena imenovanja državnega pravdnika in njegovega namestnika za Ljubljano. Govorilo se je o tem, da imajo slovenski državni poslanci malo upliva pri justičnem ministru. Takrat je pričel gospod državni poslanec pripovedovati, da je s tovarišem obiskal grofa Schönborna, da bi mu pojasnila slovenske razmere. Mej drugim je rekel minister Schönborn, da naj poslanca ne govorita o slovenskem jeziku, češ, da imamo mi Slovenci itak same dialekte. Ko sta se poslanca začudila, odgovoril je minister: „Nič šale! vaš škof je ravno tukaj sedel in mirekel, da se na dve uri dalje Slovenci ne razumejo in da narod pridigarjev ne ume, če mu slovenski govoré.“ Ker je g. državni poslanec Šuklje čutil potrebo umešati se v to zadevo, pozivljemo ga sedaj, da naj nas na laž stavi, če more. Faktum je in faktum ostane, da je justični minister grof Schönborn slovenskima poslancema zatrjeval, da se po mnenji vzvišenega knezoškofa Ljubljanskega Slovenci na dve uri dalje ne umejo (da se čuje torej vsaki dve uri drug jezik) in da tudi ne umejo slovenskih pridigarjev.

Kaj sta govorila knezoškof in minister mej

seboj, o tem mi nismo pisali. To pa vemo — in samo o tem smo pisali — kaj je govoril minister slovenskima poslancema! Tudi o tem pa smo prepričani, da se brez povoda ni skliceval na Ljubljanskega gospoda knezoškofa. Sicer pa nam prinaša „Politika“ z dne 19. julija 1889 — brez dvojbe tudi s peresa profesorja Šukljeja sledeče karakteristično pojasnilo:

„G. just. minister menil je na podlagi svojih virov, da vlada širja diskrepanca (!) mej posameznimi slovenskimi narečji, katera bi pri goratem terenu, kjer stanuje slovenski rod, tako nemogoča ne bila. Ko sta dotična poslanca izrekla pri tem vprašanji drugače mnenje, skliceval se je njega ekscelencija na knezoškofa Ljubljanskega, češ da po izreku tega, v marsikaterih krajih pridigarja ljudstvo ne ume. Ta izrek — ki se ni tikal slovenskega jezika temveč samo posameznih narečij in razmer mej njimi, prouzročil je v krogih slovenskih poslancev ravno tako živo, kakor neprijetno raznenadenje. (Če je stvar bila tako nedolžna čemu to raznenadenje?) Pri razgovoru navzoča poslanca remonstrirala sta takoj proti ti informaciji, sklicevala sta se, da dobro poznata deželo, ter sta izrekla svoje prepričanje, da je pri vsakem takem slučaju — če je sploh resničen — kriv dotični duhovnik, ker je moral premalo zmožen biti slovenskega jezika.“

Gospod poslanec Šuklje končuje svoje diplomatično zvijanje in zavijanje takole: „Mi nočemo tajiti, Slovenci so dosedaj srčno malo užili tiste prijaznosti pri njega ekscelenciji gospodu justičnem ministru, do katere imajo kot zvesti in zanesljivi del vladne večine pač nekaj pravice. Razmere so napete, tega nočemo tajiti. Ali mi ne dvomimo, da je sporazumljenje (to se pravi, da bodo poslanci konečno vender le odjenjali) mogoče . . . ! —

Ta članek pred vsem dokazuje — in naj se posameznosti še tako fino zavlecujejo! — Da smo resnico pisali, in da se „Slovenec“ grdo pregrešuje proti božji zapovedi, če nam laž očita. Mi smo trdili, da po mnenji justičnega ministra

LISTEK

Nedeljsko pismo.

O Valentinu Vodniku čul sem za mladih let nastopno zanimivo dogodbico. Ko so ga poslali v Bohinj „duše past“, odpravil se je Vodnik hitro tjakaj. Na potu v Koprivnik sreča tršatega Bohinjca, ki ga vpraša:

„Kdo ste? Kam greste?“

Vodnik mu odgovori, da je namenjen na svojo faro, v Koprivnik, na kar Bohinjec zaupije preko doline v nasprotni hrib:

„Anže, oj Anže!“

Odmev, ali kakor pravijo Gorenjci, „malik je letel“ po gorovji, hkratu pa se je z družega kraja doline zaslislal mogočen glas:

„Kaj pa je?“

— „Hitro sem pojdi, le hitro!“

„Zakaj?“

— „Novega Bohinščega farja boš videl.“

Vodnika je ta naslov pri vsej njegovej dobrodušnosti vender malce pogrel. Zato reče Bohinjec:

„Oče, vi ste pa debeli!“

— „O le počakajte, da moj brat pride, on je še bolj debel!“

Vodnik ni čutil nikakešnega hrepenenja, pre-

pričati se, je li dotičnikov brat res debeleji, ali ne, zato je s kratkim „Z Bogom!“ se poslovil in šel dalje.

Ne vem, je li ta pogovor pristno posnet, ker takrat tudi v Bohinji še ni bilo stenografov in bi dotični Bohinjec, da je še živ, danes slovesno ugovarjal, da tako ni govoril. Kdo bi tudi Bohinjecu pred sto leti kaj tacega v zlo jemal, ko v najnovejšem času čitamo, da celó visoka gospoda zatajuje nepremišljene svoje besede. To pa je gotovo, da je omenjeni Bohinjec rabil besedo „farja“, da mu je Vodnik rekel „Oče vi ste pa debeli!“ in da je Bohinjec na to zatrjeval, da je brat njegov še debeleji.

Žal, večno žal, da Vodnik že dolgo ni več mej živimi. On bi nam stvar korenito pojasnil, vrhu tega bi pa gotovo povedal, ni li pisava sedanjih klerikalnih njegovih tovarišev istinito debela. Povedal bi gotovo tudi, se je li že za njegove dōbe na vsaki dve uri govoril drug jezik po Slovenskem. Rekel bi izvestno: „Taka trditev je več, nego debela.“

Vodnik bi se tudi izjavil, da so članki „Narodni humbug“, „Omikani Samojedi“ in jednaki tožni umotvori jako debeli, za mnoge druge bi pa bil glede pravega izraza v nemali zadregi. Kaj naj poreče on, ki se je vender kolikor toliko srečno pečal tudi z etimologijo, ako bi čital v gimnazij-

skem izvestji mitično krajevno ime „Sagurie“, mej učnimi silami pa nekega „Pucska“. Dasi še ni imel pojma o dualizmu, bi si vender mislil, da so že Arpadovci preplavili milo mu „Ilirijo oživljeno“.

Tudi glede deželnozborskih volitev bi morebiti katero rekel, vsaj čudno bi se mu zdelo, da je nekaj tako dostojanstvo bilo pristopno stoprav župnikom, sedaj pa se je že ponižalo par stopinj nižje.

Kar se tiče jezikovnega napredka, bi pa Vodnik ne bil istega mnenja, kakor „Slovenec“, ki je dne 16. t. m. napravil pravo Macunovo spričevalo. Klerikalni dnevnik je pisal „znabiti gospod knezoškof najbolj „novoslovenski“ pridiguje, kar more spričevati vsakdo, kdor ga posluša na njegovih birmskih potovanjih.“ Jaz bil sem nedavno v Žiréh ter ondu z lece čul: „Vi ne smete klejati (kleti).“ S to novoslovensčino bilo mi je dovolj in nesem čudil se več, da se na vsaki dve uri govori drugi jezik, katerega bogaboječe ljudstvo ne umeje in da so dostojanstveniki po deželi že v zadregi, v katerem jeziku bi svoje nagovore sestavljali.

Kar zadeva vreme, so gospodarji različnih mislij. Nekaterim ugaja, drugim ne. Sicer se pa ravna po starem vremenskem pregovoru:

„Jakobova ajda in Ožbaltova repa — je malokdaj lepa.“

ni slovenskega jezika (vide tisto „diskrepanco“ v Šukljjetovem članku!) in da je to mene zajel z informacije Ljubljanskega knezoškofa. Oboje se čita tudi v članku „Politike“. Kaj hoče še torej od nas? Slovenski narod ima pravico, da to izve, naj pisarijo židovski listi potem, kar hočejo. Prvi pomen ima to, da tiči za nas nevarnost v istini na tisti strani, kamor smo sprva pokazali. Tako je in nič drugače. Pozorni moramo biti, in če se kje pod zemljo rije proti nam, ne smemo čakati, da se bode do konca pririlo! S tem končamo ta prepis, zatrinjoč, da bomo v prihodnje, kakor do sedaj, pazljivo se ozirali na tisto stran, kjer tiči nevarnost!

Resnica o namestniku Depretisu.

(Konec.)

Skoro ob istem času, kakor so deli v pokoj gospoda barona de Pretisa, zaprli so skoro vse uredništvo in upravnništvo lista „Independente“, ter je list bil zaradi tega za več dni ustavljen. Tako preganja državno pravduštvo in sodišče javaline kak drug list v Avstriji, a tudi noben drug list ni tako brez skrbi glede sredstev za obstoj svoj. Velikega števila naročnikov pač nema, v najlepših dneh tega montérja irredente se ga ni tiskalo več nego 1400 izvodov, temveč Tržaški magistrat, izvajajoč organ irredentske stranke mestnega zbora, skrbi, da je ta list lahko brez skrbi za gmotna sredstva.

Lastnik tega organa irredente, hkratu njegov vođač urednik, je izključni zalagatelj tiskarskih del za mestno upravo. Ta zalaganja stoje jako mnogo mestno blagajnico in hudobni jeziki trdijo, da jeden del teh tiskarskih računov ni drugzega kakor pobotnice za „Independente“ dano podporo. Lastniku tega lista pa mesto ni izročilo le zalaganje potrebnih tiskarskih del, dalo mu je tudi izključen privilegij nabiranja plakatov po vsem mestu, lepa podpora, da ložje shaja z malim številom naročnikov. Pri tem se pa ume prebrisani gospod stvari tako uravnati, da zanj ni nobene nevarnosti. Lista ne daje tiskati v svoji tiskarni, temveč v pod tujo firmo osnovane filijalne tiskarni in skromno prepušča družemu čast, da se podpisuje za urednika in izdajatelja in v tej lastnosti pride semtertja v dotiko s sodišči.

Ko so pred nekaterimi leti porotniki v Ino-mostu ne le izročili tedanjega nominalnega izdajatelja za par let gostoljubnosti ječarjevi, temveč obsodili list, da zgubi polovico kavcije, potreboval je budget „Independenta“ izrednih dohodkov, da ni prišel iz ravnotežja. Usoda bila mu je ugodna in ustvarila je celo vrsto slučajev. Prvi srečen slučaj je bil, da je baš lastnik zavoda postreščekov imel pogum, da je dal postaviti svoje ime pod list namesto zaprtega izdajatelja in odgovornega urednika. Drugi slučaj je bil, da se je baš tedaj pojavila kolera v Trstu; tretji slučaj je pa bil, da je mestni zbor sklenil v zatiranje kuge prebivalstvu priporočati, da posiplje fenilnoksido apno v latrine in se hkratu nekateri kraji ulic in izhodi kanalov potresejo s tem izdelkom. To delo se pa ni izročilo delavcem, ki navadno snažijo kanale, temveč postreščkom novega „izdajatelja in odgovornega urednika Independenta“. Za nakup fenilnoksida apna se je gospodu plačalo iz blagajnice kacij dvajset tisoč goldinarjev. To apno je pa jako po ceni, poleg tega se ga pa rabili s strogo varčnostjo, zato je večji del omenjene svote ostal v zaslužek podjetniku, ki je bil v srečnem položaji, da „listu svojemu“ pomaga iz stiske.

Pa kmalu pokazala se je nova stiska. Dobil je konkurenta! Nek zdravnik šel je mej časnikarje in osnoval je dnevnik z naslovom „L'Alabarda Triestina“, kateri je v tendenci in slogu „Independente“ še prekašal, izhajal je v večji obliki in imel več in raznovrstnejšega gradiva. Ta konkurenca povečala je primanjkljaj „Independenta“ v istej meri, v katerej se mu je pomanjšalo število naročnikov. Pa tudi primanjkljaj „L'Alabarde“ vsekako ni bil majhen. Iz istih jaslji, kakor konkurent ni mogla jesti, to je bilo gotovo; od kod je pokrivalo primanjkljaj? Dolgo je to bilo zagonetka. Nekega dne zasledili so pri mestnej glavnej davčnej blagajnici veliko izneverjenje. Blagajnika so zaprli, in ko je obstal zločinstvo se ga obsodili. Kam je dejal poneverjeni denar, ni povedal, preiskava je le toliko konstatovala, da ga ni zapravl, ni zaigral, ni zgubil na borzi in da se ne da izvedeti, „kje je poneverjena svota“. Blagajnik zločinec šel je v ječo in kmalu potem je „Alabarda“ se premenila iz ve-

likega tednika v mali dnevnik. Izdajatelj ni mogel zmagovati bremena in administracije in — administrator njen bil žal „zadržan“ za dlje časa. Ta „administrator“ bil je njegov svak in poleg mestni glavni davčni blagajnik, kateremu se je bilo pripetila omenjena neprijetnost. Sedaj se nikdo več ne ubija glave, od kod je „Alabarda“ dobivala sredstva, da je pokrivala svoj primanjkljaj.

„Independente“ se je znebil konkurenta in ker je njegova stranka vladala, se ni ničesar več bal in ni imel nikacij ozirov. Solnce je lepo sijalo nad „Citta fedilissima“ in pšenica irredente je bitro rasla! In sedaj zahaja solnce, in kdo ve, kako dolgo bode še sijalo solnce stranki njegovi. V palači municipalitete je zopet obupnost in v palači namestništva bilo je kaj ganljivo poslavljanje. Ločitev v obeh palačah jednako britko čutijo.

Vsemogočno gospodarstvo, h kateremu je baron de Pretis pripomogel italijanski irredenti, preplase nost in pobitost državi zveste stranke, oslabljenje državne misli in javnem življenji mesta, ohrabrenje čez mejo skileče narodne zavesti, to so politični uspehi „kamenitega miru“, s katerim je puščal in pospeševal razvijati te stvari, uspehi energije, s katero je vodil boj proti domišljeni „hrvatski irredenti“.

Namerovano nasilstvo.

V Pulji dne 18. julija. [Izv. dop.]

Voditelji nasprotne nam italijanske stranke so skrajno razburjeni; rezultat deželnozbornskih volitev spravil jih je do cela iz dušnega ravnotežja.

Značaj italijanski nagnjen je že tako do eksaltacij. Ako mu dobro gre, razposajen ti je, da ni moči shajati z njim; prav po komedijantski daje duška veselju svojemu, zasmehuje in sramoti nezaljšano protivnika; — če pa mu najneznatnejša stvarica spodleti, skoči pa kar mahoma iz ekstreme razposajenosti v drugi, ravno nasprotni ekstrem. Jakuje ti, da se kamenu smili; zakremžljenim obrazom toži sveto o nemilej mu usodi, o strašnih krivicah, ki se mu gode, njemu, ki je tako nedolžen in krotak, kakor novorojeni otročiček.

Italijanu neznana je resnica, da kakor posamični človek, tako tudi cel narod in isto tako politična stranka ravno v nezgodi more in mora pokazati duševno vzvišenost svojo. Stranka, ki stoji na trdni moralni podlagi, bode protestovala energično proti prizadetim jej krivicam — tu suponujemo vedno, kakor bi se bila Italijanom res krivica godila, dasi se jim prav izvestno ni —, skušala bi z argumenti in dokazili manifestovati pravo svoje, a nikdar ne bo sama zlorabila moči svoje — tam, kjer jo namreč ima — da bi se maščevala nad protivniki; nikdar ne bo zapustila pota pravice; nikdar ne bo dovrševala činov, ki se ne strinjajo z jasnimi določili zakona in katerih ne bi mogla zagovarjati pred svojo vestjo; činov, ki so zelo podobni nasilstvu. Kakor hitro to stori, izgubila je pravico do javnega sočutja, katero jej je bilo morebiti prej naklonjeno, izgubila je pravico tožiti druge.

To so nazori solidne politične stranke, katere vsak posamični član nosi zavest v srci in pristno prepričanje, da je pravo na njegovi strani. Do teh uzvišenih nazorih neso mogli Italijani nikdar se vspeti in se tudi — bojimo se — nikdar ne bodo. Mej njimi vladajo vse drugi nazori. Tam kjer imajo oni moč v rokah, tam jim je vse dovoljeno; gorje mu, kdor bi se hotel pritoževati, ves preganjalni aparat, ki čuda izbornu funkcijonuje, stopil bi takoj v akcijo — mož je izgubljen materialno in moralno. Določila zakona so jim lanski sneg; najprijetnejši etnografski, geografski in statistički podatki ne motijo jih. Njim velja le: beati possidentes — „moč imamo in ta je najkrepkejši mej vsemi argumenti.“ Če bi vender kedaj eksekutivna oblast, kateri najavetejša dolžnost je, da čuva, da se zakon vrši, le na rahlo gospodo na to opozorila, da tako se ne sme, kakor oni delajo, no potem pa je ogenj v strehi; tožijo in jadikujejo pred svetom in ropotajo v raznih, tam na italijanskem poluotoku izhajajočih listih proti „barbarstvu avstrijske vlade“.

Nekaj tacega doživeli bomo v Istri prav v kratkem, ako namreč nasprotniki ostanejo pri tem, kar so sklenili. Oblastneži naši nameravajo namreč kakor smo doznali iz najzanesljivejšega vira, ovreči nič manj nego sedem nam ugodno izpalih volitev v deželni zbor, mej njimi take, kjer je bil voljen poslanec naš z ogromno večino. Večino imajo v deželnem zboru in to hočejo zlorabiti. Osebito jih pa bode istina, da imajo naši večino v skupini kmet-

skih občin, torej tudi pravico, voliti jednega poslanca v deželni odbor. To ne gre, do tega ne sme priti. Mi radi verjamemo, da bi bila gospodi kontrola od naše strani skrajno neljuba, ker je marsikaj „faul im Staate Dänemark.“

In zagotoviti Vas moremo, da so se vse spletke kovalе z znanjem odstopivšega namestnika, da je baron Pretis ali dobro poučen o konventikelnih, ki so se obdržavali. Kako intimno da je občeval Puetis z italijanskimi kolovodji, nam kaže njegovo živo zanimanje za najsrčnejšo željo voditeljev teh, da bi namreč Campitelli postal deželni glavar. Pustil je celo tega bolnega 70letnega nervoznega starčka zdravniški preiskati, da bi dokazal njegovo fizično zmožnost. Kaj je bilo njemu do tega, da bi to imevanje vznemirilo in razdražilo lojalno, državi in cesarju zvesto večino prebivalstva.

Radovedni smo, kaj bo ukrenila vlada ako Italijani izvrše v deželnem zboru nameravano nasilstvo, ta brutalni čin, kakeršnega ne pozna parlamentarno življenje avstrijsko. Prepričani smo, da vlada rok ne bode križem držala, ker jej je na tem, da se ustava dejanski izvršuje, da vsi narodi avstrijski dobe, kar jim po osnovnih državnih zakonih gre. Mi se za trdno nadejamo, da bo naša primeren odgovor na tako predrzno, kateri odgovor naj gospodo pouči, da ni smeti staviti se — nad postavo. Odgovor ta more biti po naših mislih jedino le: razpuščenje deželnega zbora. Potem pa bodo nasprotna nam gospoda dobili lekcijo, katero ne bodo tako hitro pozabili.

Seveda bo potem strašanski vrišč v italijanskih in nemško-židovskih listih. To pa naj ne moti nikogar, kajti žurnalistiki tej ni do resnice, ampak jej je jedini smoter: pritiskanje Slovanov, kar pa ne sme biti cilj resnično avstrijski vladi. Bodemo videli!

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani, 20. julija.

Nemškokonservativni „Vaterland“ sedaj po volitvi daje Staročehom razne svete, ki so pa seveda taki, da bi ne bili Čehom temveč le nemškim konservativcem v korist, ko bi jih poslušali. Posebno jim priporoča kristijanskosocijalni program. „Politik“ pa zavrača vse take nasvete, in pravi, da imajo Staročehi že nasvetov dovolj. Razmere na Češkem tudi bolje poznajo, kakor „Vaterland“. Njih program je narodno ohranjenje. Temu programu se nikakor ne odreko v prid kacemu družemu programu. Nemški konservativci so pa v tem oziru seveda v boljšem položaji. Njihove narodnosti ne preti nobena nevarnost niti od birokracije niti od levice. Nemci neso le po vsej Avstriji jednako-pravni, temveč imajo povsod še predprave. Čehi se pa še v ožjej svojej domovini morajo boriti za enakopravnost. Zaradi tega so Čehi dolžni na prvem mestu boriti se za ohranitev narodnosti češke in za narodne pravice. Nadalje pa dokazuje „Politik“ na izidu volitev na Tirolskem, da kristijansko socijalni program nema občne zdravilne moči.

Deželni zbor dalmatinski se je danes sešel. Jurij conte Vojnović Užicki imenovan je deželnim glavarjem in Kajetan Bulat njegovim namestnikom.

Vnanje države.

Nek italijanski list zatrjuje, da Italija pošlje 300.000 vojakov na Francosko, 400.000 pa na Poljsko proti Rusom, ako bi prišlo do splošne evropske vojne. Kako nagrado pa bode Italija zahtevala, če stori Nemčiji in Avstriji tako uslugo, list ne pove. Zastonj Italijani ne bodo nikomur pomagali. Prebrisani so dovolj, da so si nagrado že poprej izgovorili.

„Matin“ priporoča, da bi Francija in Švica sklenili zvezo. Ta zveza bi bila Francozom jako koristna. Švica bi lahko odvrčala Italijo, da ne bi pomagala Nemcem, kadar napadejo Francijo. Švica ima mnogo dobrih naravnih utrd in 200.000 mož vojske, ki je dobro oborožena, dobro izvežbana in posebno sposobna za vojsko v gorah. Sangotharske utrdbe zabranjujejo, da se ne more lahko premikati italijanska vojska proti Francoskej. — Te utrdbe so oborožene z najboljšimi topovi. Ne da se tajiti, da bi bila Švica dobra zaveznica Franciji, že zaradi njene strateško važne lege. Drugo je pa, bi li Švica hotela skleniti tako zvezo. V tem oziru morda francoski list malo preoptimistično sodi. Mi vemo, da Švica ni baš naklonjena Nemčiji, a vender se ne bode hotela srednjeevropskim vlastim zameriti Franciji na ljubo, temmanj, ker se ne ve, kdo da zmaga. Naj bi Nemci zmagali, bi bil konec samostojnosti Švice, če bi pomagala Franciji. Zaradi tega se bodo v Brnu najbrž odločili za neutralnost in bodo le svoje meje po mogočnosti branili.

Dalje v prilogi.

Odnosaji na **Kreti** so dan za dnevom slabši. Oboroženih ustašev je vedno več po deželi. Ustaški odbor izdal je oklic na prebivalstvo, da naj nikar ne plačuje davkov. Turčija se je že sama preverila, da ne bode mogla ukrotiti Krečanov. Obrnila se je do velevali, da bi s pomorsko demonstracijo pokazale Krečanom, da ne odobravajo njihovih teženj po zjedinenju z Grško. Francija je baje že dala trem oklopnicam ukaz, da odidejo v orijent in se pridružijo drugim ladijam, ko bi se sklenila blokada Kreta. Jako slabo uslugo je naredil Turčiji angleški ministrijski predsednik, ki je trdil, da se bodo Krečani nazadnje le zjediniili z Grško. S tem je dal razumeti, da angleška vlada odobrava njihovo težnjo. Tak govor je jim seveda dal še večji pogum. Turčija bi Kreto tudi sama odstopila Grške, za kako odškodnino, ko ima ž njo že take neprijetnosti, a se boji, da bi potem Makedonci začeli energičneje zahtevati, da se zedinijo z Bolgarijo, Tesalci in Epirci pa, da se zedinijo z Grki. In tako bi prišlo polagoma vse orijentsko vprašanje v tek, ki bi se končalo s tem, da bi Turki morali se umakniti v Azijo.

No le v Švico, temveč tudi v **Belgijo** pošiljala je Nemčija vohene, da so socialiste nagovarjali k izgredu. „Independance Belge“ je objavila neko tajno izvestje guvernerja provincije Hennegau, vojvode Urselskega, v katerem se Nemčija dolži, da pošilja vohene in podpivalce v Belgijo. Socialni odbor v Monsu dobil je 1500 frankov iz Strassburga, kakor se sodi, je te denarje dala nemška vlada. Knez Bismarck je pa hotel vso krivdo za izgrede v Belgiji zvrniti na Francijo. Nemškemu poslaniku v Berlinu je odločno trdil v nekem pogovoru, da je Francija nahujskala delavce. Nemčija bi rada Švico in Belgijo pripravila tako ob veljavo pri velevalstev, da bi nazadnje dovolile, da se razdelita in uničita ti dve gnezdi anarhizma, pri čemer seveda bi Nemci dobili najboljše kose.

Nemško narodnoliberalni list „Hanover Courier“ priporoča, da se napravi kacic 15 vojni ladij za kolonijalno službo, da ne bode treba vojni ladij klicati iz Afrike in Avstralije domov, če bi se začela vojna. Nadalje ta list priporoča, da se osnuje posebna kolonijalna vojska in da se Nemčija sploh energičneje loti kolonijalne politike. Nemška država naj vzame sama v roko upravo v vzhodni Afriki. Premeni naj se tudi dosedanj nemški kolonijalni program, po katerem hodi nemška zastava za trgovino, in trgovina naj hodi za zastavo. Za kolonijalne zadeve naj se osnuje posebni resort s svojim načelnikom z močno inicijativo. Ta članek je pisan na željo kancelarjevo, ki bi rad, da se Nemčija energičneje loti kolonijalne politike in hoče na to pripraviti javno mnenje. Dosedaj je državni zbor le nerad denar dovoljeval za kolonijalne potrebe.

Dopisi.

Iz št. Lamberta 18. julija. [Izv. dop.] Slučajno prišla mi je v roke neka številka „Slovenčeva“ — če se ne motim ponedeljska, kjer pobija g. Žitnik mej domačimi stvarmi ono trditev „Slov. Naroda“: „včasih je tudi g. Hribar dober.“ Pri istej priliki omenja g. Žitnik, da mu je poslal neki župnik list, v katerem piše: „Korenito narodna stranka se Te boji“ itd., sumniči tega župnika, da je „Slov. Narodu“ poslal ono vest, in slednjič ga „Narodu“ tudi privošča.

List, kateri tu g. Žitnik omenja, pisal sem mu jaz, torej si tudi lahko mislim, da je uredništvo „Slovenčeva“ na mene merilo in mene „Narodu“ privoščilo. Ne vem, kako more g. Žitnik sumničati mene, ko mu mora vendar znano biti, da menim ob zadnjih volitvah ni omenil ni g. Hribarja niti v razgovoru niti v listih, jaz torej tega poročati ne morem. Morda je pa to le oni zažugani napad.... Ali pa je posledica tega, da se ne ujemam z „narodnim humbugom“ in z „narodnimi Samojedi“? — Na to, da me sl. uredništvo „Slovenčeva“ privošča „Narodu“, niti se ne oziram, kajti glede političnega mišljenja sem nezavisen.

Da bo pa g. Žitnik osvedočen, da se je motil, misleč, da sem jaz poslal opazko „včasih je tudi g. Hribar dober“, prosim, slavno uredništvo „Slovenskega Naroda“ naj blagovoli javiti, da omenjene vesti nesem sporočil jaz.“ Anton Berce, župnik.

Iz Maribora 18. julija. [Izv. dopis.] Ker v Ljubljani snujete višjo dekliško šolo, utegne čitateljem ugajati, ako v naslednjih vrsticah podam nekoliko podatkov o tukajšnji gospodinjiski šoli, ki obstaja že pet let. Naši gospodinjiski šoli je namen odrasle deklice izvežbati v gospodinjiskih opravilih, popolniti njihovo splošno omiko in privaditi jih pridnosti in nramnosti.

Gospodinjiska šola ima dva razreda, učni pred-

* Potrjujemo, da dotične notice nismo dobili od gosp. župnika Berceta. Uredn.

meti pa so: Prirezavanje in zaznamovanje perila, ročno šivanje in šivanje s strojem, vezenje, gospodinjstvo, računstvo in gospodinjisko knjigovodstvo, nemščina in kupčijski spisi. V drugem oddelku: Risanje krojev, izdelovanje obleke, fino pranje in friziranje. V izobraževalni šoli poučuje se: umetna dela, zgodovina, literatura, knjigovodstvo, zemljepisje in zgodovina, risanje, slikanje, petje.

Šolo pohajalo je letos 119 učenk, katere je poučevalo dvanajst učnih sil. Vseh stroškov bilo je 3156 gld. Od te vsote spada 2020 gld. za pouk, 108 gold. za učila, 216 gold. za hišno opravo in orodja, 750 gld. za upravo. Pokritje iznašalo pa je 2627 gld., in sicer: Ostanek v blagajnici 200 gld., učnina 1180 gld., upisnina 90 gld., za obrabo šivalnih strojev 14 gld., deželna podpora 500 gold., podpora mesta Mariborskega 800 gold., darila in razni dohodki 100 gld. Primankljaja bilo je samo 272 gld. Iz teh števil je jasno, da gospodinjiska šola ne zahteva tolikih stroškov, kakor si nekateri mislijo, pričrli smo se pa v nas, da je mali kapital, ki se vsako leto nalaga za bodoče naše — seveda nemške gospodinje, jako dobro investovan in bode donasal obilega sadu. Zatorej priporočam Ljubljancanom, da se podvzajo z višjo dekliško šolo in se ne ozirajo čisto nič na ugovore z neke strani, ki dosledno ovira ves napredek. Narodno ženstvo je „conditis sine qua non“ za vsak narod, da se pa ta pogoj doseže, treba baš dobre gospodinjiske šole za odrasle deklice, kakeršne šole pa Slovenci, žal, še vedno nemamo, akoravno je veledušni gospod Gorup položil tako trden temelj, da nas celó Nemci na tem zavidajo.

Z Gorenjega Štajerja 17. julija. [Izv. dop.] Ko so pred kratkim pri različnih premogokopih rudarji začeli ustavljati delo, so takoj skoro vsi Dunajski listi začeli svetlo dokazovati, da je to početje kužna bolezen, ki bi se mogla odpraviti le z radikalnimi sredstvi. Seveda je razvidno, da so nekje rudarji morali najprvo začeti praznovati in po drugih krajih so jim sledili in jim še sledijo; da pa se je to zgodilo, je pravi dokaz, da je rudar zdrav in trden dovolj ter silno zahteva svojo pravico. Oni primer torej ima le lažljivo podlago, posebno pa tu ne velja, kjer odločuje čili in zdravi element, kaže pa vendar jasno nesramno vedenje onih davno znanih časopisov.

Mora se znati, da je položaj delavcem na plavžih in fužinah ter tovarnah mnogo ugodnej, kakor rudarjem, posebno, kar se tiče plačila in pa naprav, po katerih se delavec izobražuje in si tako vsaj nekoliko spodobnejšo bodočnost pripravlja. Treba je znati položaj rudarjev natančno, če hočeš razumeti, zakaj rabi ta stan posledno silo, da bi si življenje svoje zboljšal.

V premogokopih, kjer danes praznujejo rudarji, zasluži najboljši delavec, to je kopač (hauer) 0.9 gld., ker mu je po vsečloveških zakonih dovoljeno skrbeti za rodbino svojo, mora z devetdesetimi krajcarji na dan vso svojo rodbino tudi živiti. Če se pomisli, da rudar živi navadno v gorskih krajih, kjer je manj rodovitne zemlje, razumi se, da mu je življenje bolj drago, kakor pa delavcu v krajih, kjer se nahajajo rodovitna polja. 14. t. m. čitalo se je v Dunajskih novinah dopis iz gorenještajerskega premogovnika, da služi najboljši rudar 40 do 60 gld. v štirih tednih, t. j. v 25 službenih dneh, torej na dan (schicht) 1.60 do 2.40 gld.; v „Tagespost“ pa se čita 16. t. m. da se sedaj, ko delavci praznujejo, jim obljubuje k večjemu še le 1.20 gold. (Moral sem to povedati, da vsak sam sodi, kako pišejo novine in kakšna je resnica. Iz tega gotovo jasnega računa razvidite, da bi Vam poštenjak nikdar ne mogel odpustiti, če židovskemu listu le bese do verjame.)

V ponedeljek ustavili so delo rudarji v jamah in dolih pri Ljubnem, seveda še le potem, ko so prej predložili svoje zahteve in jim je urad odgovoril na prošnjo tako, da neso bili zadovoljni s povišano plačo. Sedaj praznuje v Seegrabnu alpskih rudarjev blizu 700, Draschejevih 800, na Münzbergu (alpskih) blizu 300 in Mayerovih v Tollingrabnu tudi kacic 300. Imenitno je, da so delavci jedini, ko jeden mož, hvalevredno pa, da do sedaj še ni bilo nobenega nerada; znano je, da so slovenski rudarji silno vroče krvi, toda češki in nemški delavci znajo jih miriti, ker so previdnejši. Pravi se, da bodo tudi v Donavicah začeli delavci praznovati, toda to se menda ne bo zgodilo, kajti, kakor sem že omenil, v fužinah imajo delavci neprimerno lepšo plačo in tudi drugače mnogo ugodnejše razmere.

Vojakov je v resnici sedaj v Ljubnem in okolu dva prapora; večinoma stražijo rudniške pisarne ter vse tehniške naprave in stroje in pa shrambe za strelivo; vrhu tega še branijo, da se ljudje v prevelikem številu ne zbirajo. Moral sem Vam to pisati, gospod urednik, misleč, da Vas bode zanimalo, ker tu trpi slovenska korenina, kajti mej rudarji je 80 odstotkov Slovencev, 15 odst. Čehov in 5 odstotkov Nemcev.

Nekoliko drobnosti: V ponedeljek se je izvedelo, da so rudarje krivo sodili, ko se je pravilo, da so 18 kg streliva ukradli, tat je namreč nek pisač, ki je prej služil v Seegrabnu. Da pritiskajo delavci na delavce, to je seveda prav, kajti lahko se razvidi, da postanejo morebiti nasledki praznovanja za delavce in gospodarje prav neugodni, in zato bi marsikateri rudar raje že dalje živel tako ubožno, kakor do sedaj. Če pa vzniki ne vozijo več, ti ne praznujejo, kakor časniki pravijo in lažejo, marveč so brez opravka, ker nemajo česa voziti. Ravno tako se godi z rokodelci, ki imajo delo pri premogovih jamah.

Tudi ni resnica, da bi se rudarji zbirali skrivno v gozdih in sicer zato ne, ker ne potrebujejo novega programa, temveč jim je le geslo: Za to plačilo ne moremo delati več in tudi ne bomo; vrhu tega pa rudarji znajo, da se naredbam oblastev ne smejo zoperstaviti, ker bi s tem le sebi škodili.

Resnica je, da se uradom komaj posreči dobiti toliko mož, da stražijo v jamah, vsaj toliko časa, da se napeti položaj spremeni. Ko bi pa res tudi na Spodnjem Štajerji začeli praznovati, usiljuje se mi le skrb za red in razumnost in prosim le: Bog pomagaj ubogim rudarjem!

Domače stvari.

— (Ali to ni nevarnost?) V včerajšnji številki „Politike“ pojasnjuje „slovenski poslanec“ razgovor, ki sta ga imela dva naša poslanca s pravosodnim ministrom. Poudarja se tu prvič, da sta slovenska poslanca pri tisti priliki bila stopila pred grofa Schönborna kot pooblaščenca svojih slovenskih koleg, kar je bilo ministru dobro znano. Iz tega izhaja, da je minister govoril slovenski delegaciji, kar je pri tej priliki govoril, da so torej njegove besede javnega in splošnega pomena za nas. Drugič konstatuje „slovenski poslanec“, da se je takrat govorilo z ministrom o posameznih slovenskih narečjih in da je minister zastopal mnenje, ki se je razlikovalo od mnenja naših dveh zastopnikov. Mi si moramo misliti, da sta tukaj naša poslanca imela in zastopala dobro za nas mnenje. Temu nasproti pa se je minister, do bi obrazložil svoje mnenje, sklical na eksclenco Ljubljanskega škofa. Ta, dr. Jakob Missia, je ministru zatrjeval, da (besede „Politike“:) „v resnici v mnogih krajih narod ne razume pridigarjev.“ In te besede je minister kot argument porabil proti trditvam slovenskih zastopnikov! In tretjič poročilo „Politike“, katero je po svojem osornem tonu proti nam obrneno, konstatuje, da je sklic pravosodnega ministra na škofov izrek, živo pa tudi neprijetno iznenadil državna naša poslanca, „ki sta takoj remonstrirala proti tej informaciji“ — itd. Temu pa mi dodajemo: Če sta poslanca „remonstrirala“ proti takej napačni informaciji Ljubljanskega škofa, — ni li bila naša narodna dolžnost, da smo spravili to informacijo v javnost. Ni li v tem nevarnost, če visok dostojanstvenik, dvomi nad jedinstvom in umevnostjo slovenskega jezika, češ, narod v svojih narečjih ga ne umeje! Ali naj se iz tega dvoma ne sklepa, da je pismena slovenščina nek fabrikat, kateri je slovenskemu narodu tuj? Ali naj je pravosodni minister, opirajoč se na tak dvom in na takšno pozitivno informacijo, prijatelj uradne slovenščine, ki ima neprimerno abstraktniške reči izražati, nego slovenščina z lece, — in celo te ne razume narod? Tu je pa nevarnost za našo enakopravnost, in mi smo na njo torej po vsej pravici in resnici opozorili. Sedaj, gospoda „Slovenčeva“, berite poročilo klasične priče v „Politiki“ in potem primerjajte Vaš popravek v „Slovinci“ z dne 16. julija, ki veli: „Istotako gosp. knezoškof ni rekel, da ljudstvo, ako seslovenski pridiguje, pridige celo ne razume.“ In „Politik“? Kdo torej zavija?

— (V Celji) nastanil se je g. dr. Vrečko kot odvetnik. To je sedaj četrti slovenski odvetnik v Celji.

— (Urednik g. Gustav Pirc) šel je 15. do 31. julija na dopust, da si ogleda trtno-
ušne naredbe na Francoskem ter planšarstvo in si-
rarstvo v Švici. Zaradi tega izide prihodnja številka
„Kmetovalca“ nekaj dni kasneje.

— (Gospodom pevcem slovenskega
pevskega društva „Slavec“) naznanja se,
da se pričnejo zopet redne pevske vaje v po-
nedeljek 22. t. m. ob 8. uri zvečer. K polnošte-
vilni udeležbi vabi odbor.

— (Klub amaterjev-fotografov v
Ljubljani.) Pri zadnjem občnem zboru tega no-
vega društva so bili v odbor voljeni vsi dosednji
provizorični odborniki in sicer: Ivan Šubic, pred-
sednikom; Gustav Pirc, tajnikom; Luka Pintar,
blagajnikom; gospa Marija Hlavka in pa Anton
Tramté odbornikoma. Zbor je nadalje sklenil, da
si omisli društvo popolen laboratorij in kupi nov
fotografični aparat, ki bode odgovarjal vsem zahte-
vam sedanjega časa in vedno na razpolaganje druš-
venikom v vajo in zabavo. V kratkem se prično
društvena predavanja, pristopna udom in sploh pri-
jateljem fotografije, o najnovejših iznajdbah in teh-
nikah na polji te lepe umetnosti; predavanja bodo
zvezana z demonstracijami, ki bodo novim društvu-
nikom pokazala, kako je treba postopati pri izdelo-
vanji slik. — Društvena pravila se uže tiskajo in
v kratkem se bodo razpošiljala udom ter sploh in-
teresentom za novi klub. — Oglasila naj se adresujejo
na društvenega predsednika. (Virantova hiša, 1.
nadstropje. Zvezdarske ulice.)

— (Z Vrhniške:) Javili ste že, da je bil
jedenoglasno županom izvoljen g. Gabriel Jelošek,
dostaviti treba še, da so bili občinskimi svetovalci
izvoljeni gg.: Karol Mayer, Josip Lenarčič,
Jurij Grampovčan, Karol Kotnik, Fr. Gallé,
Jakob Kovač, Josip Jurca in notar Anton Ko-
motar. Kakor že imena in pa jednoglasna izvolitev
županova kažejo, vršila se je volitev na podlagi
kompromisa.

— (Iz Trsta) odpotoval je mnogoimenovani
generalni konzul Durando, obitelj njegova odšla v
letovišče. Trdi se, da se zopet povrne, možno, celo
verojetno pa je, da ga ne hode več.

— (Vreme.) Par dni imamo zaporedoma
plohe in nevihte. Vzduh se je zaló ohladil, v Ko-
roškem kazal je predvečeraj termometer + 13° C. —
V Turah je snežilo.

— (Novomeške nadgimnazije poro-
čilo) ima na prvem mestu sestavek: Jezik v
Mat. Ravnika, „Sgodbah svetigapifma
sa mlade ljudi“, ki ga je spisal g. V. Bežek.
Gosp. pisatelj razpravlja Ravnika jezik glede
glasoslovja, oklikoslovja in stilističnih posebnosti.
Bežekova razprava je dobro došla, škoda, da je
tisk tako nedostaten. Iz šolskega izvestja razvidimo,
da je na tej gimnaziji poučevalo 15 učnih močij, di-
jakov bilo je začetkom leta 208, koncem leta 189,
mej temi 173 Slovencev, 12 Nemcev. Rodom bilo
jih 149 s Kranjskega, iz Novega Mesta 18, iz Šta-
jerske 13 itd. Odličnjakov bilo je 17, prvi red jih
je dobilo 124, ponavljalni izpit dovoljen je 27, dvojke
dobilo jih 16, trojke 2. Učnina iznašala je 2655 gld.,
štipendij imeli so dijaki 17 v skupnem znesku
2023 gold. 14 kr. Podporno društvo imelo je
1222 gld. 78 kr. dohodkov, 778 gld. 27 kr. izdat-
kov, v obligacijah pa ima naloženih 3740 gld.

— (Letno poročilo deželne male
gimnazije na Ptui) ima na prvem mestu ob-
širen sestavek „Zur Methodik der Caesar-
lectüre in der Quarta“, ki ga je s strokov-
njaško spretnostjo spisal g. profesor Fran Žele-
zinger. Učencev na tej gimnaziji bilo je začetkom
leta 96, koncem leta 85, mej njimi 48 Slovencev,
35 Nemcev. Izimši trojico bili so vsi rodom s Šta-
jerskega. Učnine plačalo se je 1275 gld., vsprejem-
nine 70 gld. Podporno društvo ima 1117 gld. 33 kr.
premoženja. Velike važnosti za dijake je „Dija-
ška kuhinja“ v minoritskem samostanu, kjer so
dijaki dobili v preteklem šolskem letu za 448 gld.
35 kr. hrane.

— (Konjarski odsek) ces. kr. kmetijske
družbe kranjske imel je dne 5. t. m. sejo, pri ka-
teri so bili navzoči predsednik g. dr. Rudesch in
odborniki gg. Hanslik, Lenarčič, Perdan, Pirc, Povše
in Seunig. — Konjarski odsek je v tej seji ukrenil
vse potrebno za konjsko dirko v Šent Jarneji in
določil darila, ki bodo znašala 400 gld. Prvo darilo
bode 100 gold. — Odsek je tudi ukrenil prositi
c. kr. kmetijsko ministerstvo, da bi pomnožilo šte-
vilo žrebcev na Kranjskem, ker sedanje število ne

zadostuje. — V nedeljo 7. t. m. popoldne se je pa
zbral odsek na žrebčarski postaji na Selu ter pre-
gledal vse žrebce. Odsek je ukrenil predlagati, da
se razen tistih žrebcev, katere je poveljništvo od-
stranilo, odstraniti še dva druga

— (Iz Kranjske gore) se nam piše dne
19. t. m. Danes zjutraj klatil se je stekel pes po
Kranjski gori. Ogrizel je dvojce otrok, dvojce odraslih
ljudij, jedno kravo, jednega psa, jednega mačka in
jedno raco. Zasledovali so ga prav hitro in lovcu
Smoleju iz Kranjskegore se je posrečilo, da ga je
okolu 11. ure ustrelil v Rutah. Popadenega psa
so ubili, maček je sam poginil.

— (Pasji kontumac) proglašen je v Pla-
nini in Cerknici na Notranjskem na tri mesece po-
čenši s 15. dnem t. m.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Cetinje 19. julija. Vsa knežja obitelj
odpotuje koncem prihodnjega tedna v sprem-
stvu velikega kneza Petra Nikolajeviča, princa
Petra Karadjordjeviča in njegove soproge prin-
cesinje Zorke v Petergof, kjer bo dne 9. av-
gusta rečenega velikega kneza poroka s črno-
gorsko princesinjo Milico. Do Reke vozili se
bodo na črnogorskem jahtu „Sibil“, z Reke
pa bodo potovali čez Dunaj, ne da bi se ondu
ustavili. Knez Nikola ne pojde v kopelj v Vichy
in se najbrže okolu 20. avgusta povrne domov.

Berolin 19. julija. „National Zeitung“
javlja, da je cesar Fran Josip izrekel željo,
da bi se opustil vsak hrumeč vsprejem. Car
pride mej 21. in 26. avgustom v Berolin.

Pariz 20. julija. V ponedeljek nekda
izide nov manifest Boulangerjev kot odgovor
na obtožnico. Shod Boulangeristov v Marselji
sklenil, da se Boulanger v štirih okrajih po-
stavi kandidatom za generalni svet.

Carigrad 20. julija. Vlada zaukazala,
da se odpošlje na Kreto nekoliko batalijonov,
ki se bodo nemudoma v Beirutu ukrcali

Razne vesti.

* (Mična dogodbica.) Mej slavnostjo, ka-
tero so priredili nedavno na čast perzijskemu šahu
in pri kateri je bil prisoten tudi Gladstone, po-
vedalo se je mej drugim vladarju, da bode „veliki
stari“ kmalu praznoval svojo zlato poroko. „Zlata
poroka“, dé na to šah, „kaj je to?“ Ko mu po-
jasnijo pomen te redke slovesnosti, vsikljne Nasr-
ed-din, najbrže spominjajoč se svojega dobro napol-
njenega harema v Teheranu: „V istini, boljše je z
jedno žensko živeti 50 let, nego s 50 ženskami
jedno leto!“

* (Nezgoda na železnici.) V Moiransu
pri Grenoblu na Francoskem trčil je 13. t. m. to-
vorni v osobni vlak. Pet oseb je mrtvih, petnajst
pa smrtno ranjenih.

* (Rubežen in nje zli nasledki.) Iz
Črnovic se poroča: Oroslav Turak in njegov sin
Matej ubila sta s koli župana Nikolaja Turaka
iz Torakija, ko ju je rubil zaradi zaostalega občin-
skega davka v znesku 5 gld. Morila in nesrečni
župan so si v bližnjem sorodu. Oče in sin objavila
sta se po storjenem zločinu sama okrajnemu sodi-
šču v Putili.

* (Otrovanje.) Kakor se 17. t. m. z Du-
naja javlja, zastrupila je v Incersdorfu 37 letna
Magdalena Tomanova svojega tri leta starejšega
soproga Matijo.

* (Ubežni knjigovodja ujet) Knjigo-
vodja Ludovik Funk iz Kirchberga na Virtember-
škem ponaredil je pretekli mesec nekaj pisem, po-
neveril nad 21.000 mark ter pobegnil iz Hofa. Na
Dunaji so pa redarji 16. t. m. zasačili 45letnega
ubežnika, katerega bodo poslali bavarskemu de-
želnemu sodišču v Hof in prejeli razpisano nagrado
500 mark.

Narodno-gospodarske stvari.

**Delovanje v zvezi stoječih slovenskih po-
sojilnic v 1888. letu.**

Poteklo je leto dni, odkar smo poročali o delo-
vanji slovenskih posojilnic 1887. leta. Znotranji
izkaz za leto 1888. kaže zelo pomenljivi napredek,
zdatneji kakor 1887. I. Napredek se ne kaže v skup-
nem denarnem prometu, tem bolj pa v množičih se
zadružnikih, v višjih hranilnih ulogah in dosledno
višjem znesku posojil. Izkaz denarnega pro-
meta itak ni pomenljiv, ker se tisti lahko po volji
zviša, namreč če se podaljšana posojila dvakrat
na leto sprejmejo in zopet izdajo, to pa ni efek-
tivni promet in tako se ne bi smelo izkazovati.
Če bi Celjska posojilnica take izkaze delala imela
bi prometa nad 3 milijone gld., v istini ga pa ima
blizu 1 milijon gld., zato, ker stavlja v promet samo
le novo dana posojila, ne pa tudi tiste, od kate-

rih se dvakrat na leto plačajo obresti. Glavna stvar
je torej stanje hranilnih ulog in danih posojil.

Število zadružnikov pomnožilo se je od
13.289 na 15.297. To kaže, da segajo in si pridobi-
vajo zaupanje posojilnice vedno bolj mej ljudstvom,
in da ni zadružno delovanje masi narodovi nič več
novega. Ker malone vse posojilnice dovoljujejo po-
sojila le zadružnikom, mora vsak, kdor želi posojila,
upisati se v zadrugo, kar je pametna in koristna
naredba. Kajti kdor je postal zadružnik, navadno
ostane, ako tudi poplača svoj dolg in po tem
potu rastle bode število za zadrugo se zanimajočih
ter zanj odgovornih članov. Posebno pa tudi zaradi
tega, ker imajo take posojilnice velike olajšave pri
davkih. Zatorej moramo tukaj očitno grajati poso-
jilnico, ki ne dela tako in plača zaradi tega ogro-
šno svoto 1531 gld. davka, sicer bi plačala samo okoli
30 do 50 gld.; to zasluži torej očitne graje, s tem
se obresti podražijo za 1%, in nima nikdo nič od
tega, kakor par mogotcev par krajcarjev več divi-
dende. Gospodje, to ni doberdelni zavod, ampak se
mu lahko reče brez potrebe odušni. Največ zadruž-
nikov, 2005 šteje posojilnica Ptujskega okraja, kjer
narodno probujeno ljudstvo spoznava koristi in ime-
nitnost narodnega denarnega zavoda. V Celji je
1607, v Mariboru 1505, v Mozirji 778 zadružnikov.
Razmerno narastel je tudi znesek uplačanih za-
družnih deležev od 307.007 gld. na 338.093 gld.

Hranilne uloge so znašale koncem 1887.
leta 2,296.211 gld., l. 1888. so pa hranilne uloge
narasle na lepo svoto 2,698.601 gld., dokaz v šte-
vilkah, kako da raste zaupanje do posojilnic vzlic
klevetanju nasprotnikov, katerim so ravno posojil-
nice najhujši trn v peti. Ljudstvo, katero stoji v
gmotnem oziru na lastnih nogah, nezavisno je tudi
v političnih vprašanjih. Nekatere posojilnice imajo
celó več ulog, nego jih potrebujejo, n. pr. Maribor-
ska. Večim pa ne zadostujejo uloge in zadružni
deleži ter so prisiljene, po izposojilih pridobiti si de-
narna sredstva. Zveza tu posreduje, kakor tudi po-
maga pri ustanovi novih posojilnic in v davčnih za-
devah. Sicer se je pa v tem oziru leta 1888. veli-
kanski zboljšalo, kajti l. 1887. so si posojilnice
bile izposodile 83.620 gld. pri tem, ko so imele
gotovine in drugod za rezervo naloženega 231.034 gld.,
l. 1888. pa imajo še na posodo vzeti 80.684 gld.,
imajo pa za to v blagajni in pa pri zavadih na-
loženega lepo svoto po 355.136 gld., torej za goldi-
jev 274.452 več, kakor izposojenega, kar jim ostaja
kot rezerva za slučajne potrebe in taka rezerva je
prepotrebna zaradi tega, ker so posojilnice nave-
zane same na sebe in nimajo o katastrofah pričako-
vati pomoči. Denar je v rokah naših v tem oziru
mogočnih nasprotnikov, polastili so si vse več de-
narne zavode kakor hranilnice in če bi nam bilo
pomoči potreba, gotovo je ne bi dobili od njih, ki
bi nas radi le potlačili.

V letošnjem 1889. letu so se pa razmere tako
na dobro obrnile, da ne bo treba posojilnicam is-
kati izposojil, temveč stale bodo tudi v tem oziru
na svojih trdnih nogah.

Obresti za hranilne uloge so navadno še
5%, torej malo višje, nego pri hranilnicah, pa večje
posojilnice dovoljujejo tudi le še po 4½ in celo 4%.
Za posojila se zahteva navadno po 6%, kar ni pre-
tirano za osobni kredit. Nekatere posojilnice so
celó na 5½ in 5% že znižale obresti pri posojilih,
posebno pri uknjiženih.

Kakor hranilne vloge, narastla so tudi po-
sojila dana zadružnikom. Posojilnice imajo izposo-
jenih 2,943.369 gld. ali za 337.177 gld. več, nego
prejšnje leto, od tega imajo štajerske posojilnice
dve tretjini, namreč 1,950.665 gld., ravno tako
hranilnih ulog od skupnih 2,698.601 gld. imajo šta-
jerske 1,840.596 gld. Koliko poštenih kmetijskih po-
sestnikov je bilo rešenih iz rok oduških in pred
poginom, lahko presojamo, ako se spominjamo, ko-
liko je bilo še pred malo leti eksekutivnih dražeb
kmetijskih posestev in koliko menj jih je zdaj.

Zato znova kličemo rodoljubom: Ustanavljajte
posojilnice, kjer jih še ni. Koristili bodele narodu
po dvojnem potu. Kdor ima na razpolago gotovino,
bode vedel, kje varno naložiti svoj denar. Pošteni
in zaupanja vredni mož pa bode našel v sili pomoč
pri domačem denarnem zavodu. Vsaka slovenska
posojilnica je narodna trdnjava.

„Zadruga“.

Ljudsko sredstvo. Moll-ovo „Francosko
žganje“ daje ravno tako uspešno kakor ceno sredstvo
proti trganji po udih, ranah, oteklinah in ulesih. Cena ste-
klenici 90 kr. Vsak dan razpošilja po poštne povzetji
A. Moll, lekarnar in c. kr. dvorni založnik, na Dunaji,
Tuchlauben 9. V lekarnah po deželi zahtevaj se izrečno
Moll-ov prepatrat z njegovo varstveno znamko in pod-
pisom. 6 (55—9)

Preskušena skozi 40 let!

2000 najslavnejših profesorjev in zdravnikov
Evrope zapisujejo in priporočajo za vsak-
danjo rabo le pristno c. kr. zobozdravniška

dr. Popp-a Anatherin ustno vodo

v dvojno povečanih steklenicah, kot radikalno sredstvo
proti vsakemu zobobolju, vsakej bolezni ust in dlesna, ka-
tera, če se rabi hkratu z

dr. Popp-ovim zobnim praškom ali zobno pasto,
vedno ohrani zdrave in lepe zobe.

Dr. Popp-a zobna plomba. (616—23)

Dr. Popp-a zeljishno mlo za vsakovrstne izpuščaje,
zlasti za kopolji.

Pred ponarejanjem se v lastnem interesu svari.
Zaloge imajo vse lekarnе, parfumerije in droguerije.

Pri izrednem napravljanju kisline, z uživanjem nekaterih živil prouzročene, nastaja pogosto **krč v želodcu**, ki nam pravi velike bolečine. Proti temu se uspešno rabi, kakor tudi proti drugim slabostim želodca, **dr. Rosov zdravilni balzam** iz lekarne B. FRAGNER-ja v Pragi 205-III. Dobiva se v skoro vseh lekarnah. 4 (845-2)

„LJUBLJANSKI ZVON“
stoji
za vse leto gld. 4.60; za pol leta gld. 2.30; za četrt leta gld. 1.15.

Družba sv. Cirila in Metoda.

Letne doneske so poslane podružnic:

Mokronog	42 gld.	— kr.
Slovenji Gradec	50	25
Ajdovščina	35	—
Prva Ljubljanska	27	65
Turjaška	51	—
Litijska	15	—
Konjiška na Štajerskem	75	—
Cerkniška na Goriškem	31	—
Ormoška na Štajerskem	60	—
Brška na Goriškem	40	—
Ajdovščina po g. Lokarju	49	66
Selška	25	—
St. Kancijan na Koroškem	32	50
Kotmaraves na Koroškem	47	50
Premška	6	30
Beljak in okolica	40	—
Saleška dolina	28	30

Darovali so:

Gosp. prof. J. Francelj v Varaždinu	60	—
Nabira Begunjske podružnice	2	40
Gosp. župnik J. Gros v Zagorju	5	—
Nabira Brdske podružnice	2	—
Vel. Pireške	11	80
Fantje pri sv. Lambertu	1	—
Gosp. Jaklič, voj. duhoven v Tridentu	2	—
Dohod. veselice Šentpeterske podružnice	164	—
V Celovci nabrano v pušici	23	—
Zabniška kuracija	5	—

Podružnice, katere še niso poslane letnih doneskov za l. 1889. glavni družbi, prosim, da jih pobero in dopošljejo.

V Ljubljani, dne 18. julija 1889.

Dr. Jos. Vošnjak,
blagajnik.

Račun dohodkov in stroškov za Vodnikov spomenik in slavnost odkritja.

I. Dohodki:

1. Za spomenik nabrani znesek z obresti	5944 gld.	61 kr.
2. Od slav. deželnega zbora kranjskega	1000	—
3. Od slav. mestnega zbora Ljubljanskega	1700	—
4. Dohodki pri slavnosti od prodanih sedežev na tribunah, ustopnin pri koncertih, gledališčne predstave, darov	369	72
Skupaj	9014 gld.	33 kr.

II. Stroški:

1. Gosp. Ganglu za izdelovanje kipa	2810 gld.	— kr.
2. Ljvarju Pönningerju za ulivanje kipa	3150	—
3. Kamnoseku Fr. Tomanu za kamnoseška dela	1574	—
4. Za postavljanje spomenika, za slavnost odkritja, okrašenje trga, postavljanje lope na čitalnišnem vrtu, godbo, tiskovine itd. itd.	1492	33
Skupaj	9026 gld.	33 kr.

V Ljubljani, dne 18. julija 1889.

Odbor za Vodnikov spomenik.

VABILO.
Ker je mnogo slav. občinstva bilo zadovoljno z lanskim izdajo
**ILUSTROVANEGA
NARODNEGA KOLEDARJA**
in se je želja izrekla, da bi ga nadaljeval, priredil ga bodem tudi za leto 1890. Vabim torej vse gospode, kateri so v letošnjem „Koledarju“ objavili svoje **anonce** ter jih želé imeti še nadalje in one, ki bodo na novo pristopili, mi to naznaniti **zadnji čas do 15. avgusta**. Velikost „Koledarju“ sem povečal in naklad bodem precej pomnožil, cena pa ostane, kakor je bila.
V Ljubljani, 16. julija 1889.
Dragotin Hribar
v „Narodni Tiskarni“.

Tujsci:

18. julija.

Pri **Sionu**: Ševica z Dunaja. — Dösihovich iz Gorice; — Adler z Dunaja. — Belec od sv. Martina — Wechsler iz Grada. — Bojanovich iz Panosote. — Feigel z Dunaja. — Trubert iz Homotova. — Polaković iz Trsta. — Grohman iz Disseldorfa. — Wekher z Dunaja.
Pri **Malléi**: Horvat iz Budimpešte. — Cantanini iz Reke. — Petkovšek iz Vrhnike. — Königsmann, Wust, Le-

derer, Knecht, Wolfer z Dunaja. — Esinger iz Monako-vega. — Palaković iz Trsta.

Pri **Južnem kolodvoru**: Eranel z Dunaja. — Jabornegg iz Trsta.

Pri **Bavarskem dvoru**: Wagner iz Pulja. — Jurkotitz iz Pulja.

Umrli so v Ljubljani:

18. julija: Avgust Šenica, zidar, 26 let, Kravja dolina št. 11, za jetiko.

19. julija: Gabrijel Bukovnik, bričev sin, 4 mes., sv. Petra cesta št. 2, za vnetjem želodca. — Marjeta Puppo, hišna posestnica, 79 let, Stari trg št. 17, Sariamatosee. — Marjeta Erjavec, gostija, 76 let, sv. Petra cesta št. 2, za oslahljenjem.

V deželnej bolnici:

17. julija: Matija Gram, gostič, 66 let; za rakom v želodcu.

Meteorologično poročilo.

D.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Ve-trovi	Nebo	Mo-krina v mm.
19. julija	7. zjutraj	737.7 mm.	13.4° C	sl. szh.	obl.	
	2. popol.	733.8 mm.	21.4° C	sl. svz.	d. jas.	0.00 mm.
	9. zvečer	735.3 mm.	17.6° C	sl. svz.	d. jas.	

Srednja temperatura 17.5°, za 1.9° pod normalom.

Dunajska borza

dne 20. julija t. l.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Papirna renta	gld.	83.85	—	danes
Štebrna renta		84.65	—	84.70
Zlata renta		109.85	—	109.70
5% marcna renta		99.75	—	99.75
Akcije narodne banke		907.—	—	907.—
Kreditne akcije		303.—	—	303.25
London		119.15	—	119.20
Srebro		—	—	—
Napol.		9.47	—	9.47
C. kr. cekini		5.64	—	5.64
Nemške marke		58.27 1/2	—	58.30
4% državne srečke iz l. 1854	260 gld.	133	gld.	— kr.
Državne srečke iz l. 1864	100	173	—	20
Ogerska zlata renta 4%		99	—	95
Ogerska papirna renta 5%		95	—	—
5% štajerske zemljišč. odvez. oblig.		—	—	—
Dunava reg. srečke 5%	100 gld.	122	—	—
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi		118	—	—
Kreditne srečke	100 gld.	183	—	60
Kudolfove srečke	10	20	—	—
Akcije anglo-avstr. banke	120	124	—	—
Tramway-društ. velj.	170 gld. a v.	229	—	25

GLAVNO SKLADIŠTE

MATTONIJEVE

GISSHÜBLER
najboljše lučne
KISELINE

kateri je kot zdravilni vrecel že več sto let na dobrem glasu v vseh boleznih **dihal** in **prebavil**, pri protinu, želodčnem in mehurnem kataru. Izvrstno je za otroke, pre-(11-7) bolele in mej nosečnostjo.

Najboljša dijetetična in osveževalna pijača.

Henrik Mattoni, Karlsbad in Dunaj.

Patentovane Strakosch-Boner-jeve
stroje za pranje in munge
priporoča (57-38)
ALEXANDER HERZOG
Dunaj, Graben, Bräunerstrasse 6.
Katalogi zastoj in franko.

500 mark v zlatu.

če **Grollich-ova obrazna orème** (Crème Grollich) ne odpravi vseh nečistosti kože, kakor: peg, ogre, ogorelosti itd. ter naredi polti svetlo bele in mladinsko čiste. — Ni nikako barvilo (Schminke). — Cena 60 kr. — Glavno razpošiljalnico ima **J. Grollich v Brnu** (Moravsko). — V Ljubljani ima zalogo **Ed. Mahr, parfumer.** (652-19)

VIZITNICE

v elegantnej obliki priporoča po ceni
„Narodna Tiskarna“
v Ljubljani.

F. S. Vilhar-jeve skladbe.

Dotiskana je baš tretja knjiga F. S. Vilhar-jevih glasbenih del. — Ta knjiga obsega na 96 straneh velikega formata 20 obširnih kompozicij različne vrste, mej kojimi je mnogo glasovirskih skladb. — Knjiga je posvečena njegovemu Visočanstvu **NIKOLI I.** ter se more zmatrati za najdovršenejšo publikacijo glasovitega skladatelja našega.

Dobiva se **jedino pri meni** za 2 gld. in 10 kr. za poštnino.

(556)

J. R. Milic-a tiskarna v Ljubljani.

Prodajalnico

Z vso upravo in s stanovanjem

oddam takej ali pa o sv. Mihaelu v najem pod prav ugodnimi pogoji.

Vse drugo pri gosp. **Janezu Boršniku v Kurji vasi.** (558-1)

Proti ognju varne
železne kasete,
ki se dajo z vijaki pritrditi, kakor tudi
rabljene in nove, proti
ognju varne
BLAGAJNICE
prodaja cenó
S. BERGER, Wien, Bräunerstr. 10.

Najstarejša, prva in največja

c. kr. priv. (143-12)

tovarna za cementsko blago

Perlmoos-ski portlandski cement,
Kufsteinsko hidravlično apno,
Schottwienski stukaturski gips,
Schottwienski alabaster-gips,
cementske plošče za tlak

za uhodišča, kuhinje, vestibule, hodnike itd.,

mramornate mozaik-plošče

za vestibule, hodnike, kuhinje itd. itd. ravno tako

vložene mramornate mozaik-plošče

najfinejše zbrušene in tudi polirane,

betonovanje,

hlevne naprave, kanalni žlebovi, naprave pis-soirov, ograje vodnjakov itd. itd.

JOS. NEUMÜLLER & COMP.

Dunaj, Wieden, Wienstrasse 3.

Geniki zastoj in franko.

Letno grebenasto blago

jako elegantno in trajno za moške obleke v dvajset različnih barvah, katerim ne škoduje pranje, 60 cm široko,

I cela obleka 6 1/2 metra le gld. 3.

Jeden poskus zadostuje, da se preverite o izvrstni kakovosti tega blaga, ki se lahko pere.

Brnsko sukno

se razpošilja po čudovito nizkih cenah, in sicer:

Ie dobre baže:

3-10 m za obleko	gld.	3.50
3-10 " " "		5.—
3-10 " " boljšo obleko		6.—
3-10 " " " "		7.80
3-10 " " fino		8.50
3-10 " " " "		9.—
3-10 " " " "		9.50
3-10 " " jako fino obleko		10.50
3-10 " " " "		12.50
3-10 " " " "		14.—
3-10 " " za najfinejšo obleko	gld.	16-20

Najizvrstnejše Brnsko blago za suknje:

2-10 m za ogrtač	gld.	6.30
2-10 " " fini ogrtač		8.40
2-10 " " najfinejši ogrtač		12.50
1 kos francoski pique-gilet		1.50
1 " " " (sport)		2.50

Črni peruvienes in doskins za salonske obleke 3 25 m za gld. 10 in več.

Pri naročbah vzorcev naj se pove, kake vrste se želé.

Karl Pechaczek,
Brno, Zelný trh 13.

Pošlje se le proti pošiljlatvi zneska ali proti povzetju.

Vzorci zastoj in franko. (145-21)

Krojaške karte vzorcev nefrankovane.

Po soglasnej sodbi odličnih strokovnjakov
je
koroški rimski vrelec
jako odlična zdravilna studenčnica pri **vratnih, želodčnih, mehurskih in obistnih boleznih**, pri **kataru, hripavosti, kašljanju**, posebno za otroke, poleg tega pa tudi (424—7)
jako fina namizna voda
s posebno dobrim okusom, brez vseh organskih in železodec otežujočih primesi.
Glavna zaloga v Ljubljani pri M. E. Supan-u;
prodajajo ga nadalje: **M. Kastner in J. Klauer;**
v Kranju: **F. Dollenz.**

Vsakemu vremenu klubujoče
patentovane
Rudninske fasadne barve
LUDOVICA CHRISTA
Linc na D.

so najboljši, najtrajnejši in najcenejši material za pleskanje poslopij, klubujejo vremenu in svetlobi, kažejo lep, miren ton finejših peščenikov in so rahle, katera lastnost se v zdravstvenem oziru ne more dovolj ceniti. — Cenejši so kot oljnate barve.
Zaboj za poskušnjo gld. 1.60.
Cenilnik, prospekt in spričevala zastoj in franko. (330—12)
Zastopnik za Kranjsko:
F. P. Vidic & Co., Ljubljana.

„AZIENDA“

avstro-francoska družba za za-avstro-francoska družba za zavarovanje
varovanje življenja in rent. proti elementarnim škodam in nezgodam.

Ravnateljstvo:

na Dunaji, I., Wipplingerstrasse št. 43.

Imovina družbe:

9 milijonov gld. avstr. velj.

2 milijona gld. avstr. velj.

Družba zavaruje

človeško življenje v vseh navadnih kombinacijah:

Zavarovanje za slučaj smrti, zavarovani znesek se izplača takoj po smrti zavarovanca njegovim ostalim, oziroma drugim območjem.

Zavarovanje za doživetje, prekrbovanje v starosti in otročje dote, zavarovani znesek se izplača zavarovancu samemu, ko doseže neko določeno starost.

Zavarovanje dosmrtnega dohodka udovskih pokojnin in dohodkov za odgojo po najnižjih premijah in z jako kulantnimi pogoji, zlasti onim, da se policam ne more ugovarjati.

a) proti škodam, katere napravijo požar ali strela, parne ali plinove eksplozije, ali se naredi z gašenjem, podiranjem in izpraznjenjem pri stanovanjih in gospodarskih poslopih, tovarnah, strojih, mobilijah in vsakovrstnih opravah, zaloga blaga, pri živini, gospodarskem orodju in zaloga;

b) proti škodam, katere napravi ogenj ali strela ob žetvi in košnji na poljskih ali travniških pridelkih v gumnih in stogih;

c) proti škodam, ki je napravi toča na poljskih pridelkih;

d) proti nevarnostim prevažanja blaga po vodi in po suhem.

Zavarovanje proti telesnim nezgodam se še ni pričelo, a se bode pravočasno naznanilo p. n. občinstvu, kadar se prične.

Zastopstva družbe:

V Budimpešti: Wienergasse 3 in Schiffgasse 2; v Gradcu: Albrechtsgasse 3; v Inostu: Bahnstrasse, Hotel „Goldenes Schiff“; v Ljubli: Marijin trg 9, nova; v Pragi: Vaclava trg 54; v Trstu: Via St. Nicolo 4; na Dunaji: I., Hohenstauffengasse 10.

V vseh mestih in večjih krajih avstro-ogrske monarhije nahajajo se glavne in krajne agenture, ki rade dajo pojasnila in dajo ponudbe pole ter prospekte zastoj in vsprejemajo zavarovanja. (43—7)

Glavni zastop v ljubljani, Selenburgove ulice št. 3, pri g. JOSIPU PROSENC-u.

Glavna zaloga naravnih rudninskih vod in studenčnih proizvodov.

Adelajdin studenec, Bilinska slatina, Fenska studenec, Hebski Franov vrelec, Hygiea izvirek, Emski vrelec, Fran-Josipova grenčica, Friedrichshallska grenčica, Gleichenberški Konstantinov vrelec, Ivanov vrelec, Emin vrelec, Kološki jekleni studenec, Giesshübler slatina, Hallska jodova voda, Hunyadijeva grenčica, Karlovovarijski mlinski studenec, grajski vodnjak in studenec, Krondorfska slatina, Marijino-kopeljski križni vrelec, Preblavska slatina, Pinanska in Zajeciška grenčica, Radenjska slatina, Rákoczy grenčica, Rogatska slatina, Kronin vrelec, Salvatorjev vrelec, Budimski kraljevi vrelec, Levicarsenov studenec, močen in slab, Radgonska slatina, selterska voda, sv. Lorenca jeklena slatina, Karlovovarska studenčna sol, Marijekopeljska in Hallska jodova sol, Roncegno vrelec, Bilinske pastile, Mattonijeva mlakužna sol.

Ze 33 let obstoječa trgovina z rudninskimi vodami ni le sanitetni oblasti, temveč tudi p. n. naročnikom z originalnimi fakturami na razpolago, da se lahko prepričajo o pristnosti in svežosti polnitve zgoraj imenovanih rudninskih vod. Z veselo spoštovanjem (445—6)

Peter Lassnik, Ljubljana.

Tiskovine o studenčnicah in brošure zastoj.

Razglas.

Zaradi prezidanja prostorov v mestni hiši premestiti sta se morala začasno

urada mestne blagajnice in davkarije
v meščansko bolnico (kresijo)

v Špitalskih ulicah, II. nadstropje.

Mestni magistrat Ljubljanski,

dne 16. julija 1889.

(550—3)

Jedina tapecirarska kupčija v Ljubljani.

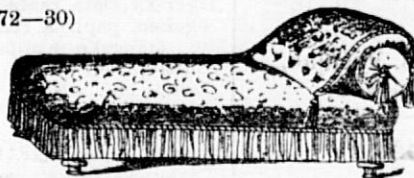
Tapecirar
in dekoratér.

ANTON OBREZA

v Ljubljani, Selenburgove ulice št. 4,

Tapecirar
in dekoratér.

(72—30)

cene izven konkurence. — Priporočam pa vsem resnim kupcem, da zahtevajo moj ilustrirani cenik in vzorce blaga, kar razpošiljam zastoj in franko.

Tovarna za strešno lepenko L. VALZACHI & J. DIEPOLD

Brunn na G., postaja juž. železnice, Siebenhirtenstrasse Nr. 1,

priporoča najtrajnejšo in najpreverjenejšo

kamnito strešno lepenko.

Pleskarska masa za strehe iz lepenke.

Elastične asfaltne izolirne ploče proti vzdigujoči se temeljni mokroti.

Karbolni lak (Carbolineum) kotanjevurjave barve, najboljše in najcenejše hranilno in pleskarsko sredstvo za lesene stvari. Kritja s strešno lepenko prevzamamo z garancijo za trajnost po pogodbi.

Ceniki zastoj in franko.

Stavbenim, zidarskim in tesarskim mojstrom primerni rabat.

Zalogo v Ljubljani ima

(484—7)

Andrej Druškovič na Mestnem trgu št. 10.

Najboljše in najcenejše

OLJNATE BARVE

v ploščevinastih pušicah

se dobivajo pri

ADOLFU HAUPTMANN-U

LJUBLJANA.

(218—43)

Pravi zaklad za nesrečne žrtve skrumbe samega sebe (onarije) in tajnih razuzdanosti je izvrstno delo (134-21)

Dra Retau-a Sebeočrana.

Češka izdaja po 80. nemške izdaji. S 27 podobami. Cena 2 gld. avstr. velj. Naj vsak seže po njej, kdor trpi za strašnimi posledicami te pregrehe, kajti z njenim poukom se slednje leto na tisoče bolnih otme gotove smrti. Naroči se lahko pri založni tvrdki, Verlags-Magazin R. F. Bierer v Lipskem (Saksonsko), Neumarkt 34* in v vsakej knjigarni.

L. Luserjev obliž (flašter) za turiste.

Gotovo in hitro uplivačje sredstvo proti kurjim očesom, žuljem, tako imenovani trdeji koži na podplatih in petah. Proti bradavicam in vsem drugim trdim izraslom kože. — Uspeh zagarantirani. — Cena skatljici 60 kr. a. v.

Glavna razpošiljalnica:
L. Schwenk-ova lekarna
v Meidlingu pri Dunaji.

Pristnega imajo v Ljubljani J. Svoboda, U. pl. Trnkoczy; v Rudolfovem D. Rizolli; v Kamniku J. Močnik; v Celovcu A. Egger, W. Thurnwald, P. Birnbacher; v Brezjah A. Aichinger; v Trgu na Koroškem C. Menner; v Beljaku F. Scholz, Dr. E. Kumpf; v Wolfsbergu A. Huth; v Gorici G. B. Pontoni; v Kranju K. Šavnik.

Ta obliž dobiva se le v jedne velikosti po 60 kr.
Pristen samo, če imata navod in obliž varstveno znamko in podpis, ki je tu zraven; tedaj naj se pazi in odločno zahteva: „L. Luserjev obliž (flašter) za turiste“.

V Šmariji pri Jelšah se dá v najem prodajalnica

po zelo nizki ceni. — Ker je poslopje v trgu in trg sam sedež c. kr. okrajne sodnije in davkarije, ne more se dovolj priporočiti ta prostor. — Več se zve pri posestniku Janezu Anderluhu.

Zaloga v Ljubljani pri vdovi gospoda Moritza Wagner-ja na Turjaškem trgu.

Ogljene kisline najbogatejša, najčistejša in najmočnejša alkalična slatina, izvrstna osvežilna pijača, — po skušnjah dobra pri kašlju, vratnih boleznih, želodnem in mehurnem kataru.

Kraljevi vrelec
v Koprivnici pri Rogateci.
Prodaja se v največ prodajalnicah mineralnih vod in specerijskega blaga ter delikates in se dobiva po slatinskem ravnanstvu v Koprivnici.
Pošta Slatina pri Rogateci.

Zaloga v Ljubljani pri vdovi gospoda Moritza Wagner-ja na Turjaškem trgu. (353) (6)

Proti ognju varne blagajnice in kasete po ceni in najsolidnejše narejene. Na vseh razstavah jako visoko odlikovane. Založnik vseh avstro-ogerskih železnic, pošt-nih hranilnic itd. Odlikovan od Nj. c. kr. velečastva z veliko zlato svetinjo za umetnost, znanost in industrijo. (3-34)
Feliks Blažiček, Dunaj, V., Straussengasse 17.

Prisni zdravilni malaga-sekt

po analizi ces. kr. poskušnje postaje za vina v Kloster-neuburgu

jako dobra, prava malaga, jako dobro krepčilo za slabotne, bolne, okrevajoče, otroke itd., proti pomanjkanju krvi in slabemu želodcu izvrstno upliva. V 1/2 in 1/4 originalnih steklenicah pod postavno deponirano varstveno znamko

ŠPANJSKE VELETRGOVINE Z VINOM VINADOR

DUNAJ HAMBURG
po originalnih cenah a gld. 2.50 in gld. 1.30.
Medicinska malaga, naravna, carte blanche 1/2 steklenice gld. 2.—, 1/4 steklenice gld. 1.10. Dalje razna fina inozemska vina v originalnih steklenicah in po originalnih cenah.

V Ljubljani: pri gospodih: Ubald pl. Trnkoczy, lekar, Josip Svoboda, lekar, H. L. Wenzel, prodajalec delikates, Anton Stacul, prodajalec delikates, Josip Buzzolini, prodajalec delikates, Jeglič & Leskovic, trgovca, Rudolf Kirbis, sladničar. — V Kranju: pri gospodu Fran Dolenz, trgovcu specerijskega blaga. — V Luki: pri gospodu Jurij Deisinger, trgovcu specerijskega blaga. — Na Bledu: Oto Wölfling, prodajalec delikates. (452-2)

Po kozareh se toči vino VINADORske trgovine v Ljubljani v restavraciji v hotelu „pri Slonu“, v kazinske kavarne in v kavarni „Evropa“.

Na znamko „VINADOR“ in zakonito deponirano varstveno znamko prosim natančno paziti, ker se le potem more jamčiti za absolutno pristnost in popolno dobroto.

Vsi stroji za kmetijstvo in vinstvo!

Olivne stiskalnice in olivni mlinci
Vinske in sadne stiskalnice
Grozni mlinci in sadni mlinci

Mlatilnice, čistilnice, gepli, robkalnice za turšico, sejalnice, pluge itd.
Priprave za sušenje sadja in zelenjave.
Rezalnice za krmo v največji izbiri, izvrstno narejene, po najnižji tovarniški ceni.
IG. HELLER,
WIEN, Praterstrasse Nr. 78.
Katalogi in vsakršna pojasnila na zahtevanje zastoj in franko. (120-13)
Prekupcem najugodnejši pogoji. — Sposobni zastopniki se iščejo in dobro plačajo.

Hitra in gotova pomoč boleznim v želodeci in njih posledicam. Vzdržanje zdravja

obstoji jedino v tem, da se vzdrži in pospešuje dobro prebavljenje, kajti to je glavni pogoj zdravja in telesne in duševne kreposti. Najboljše domače sredstvo, da se prebavljenje uravnava, da se pravo mešanje krvi doseže, da se odstranijo spridni in slabi deli krvi, je uže več let splošno znani in priljubljeni

dr. Rosov zdravilni balzam.

Izdelan je iz najboljših, krepilno zdravilnih zelišč jako skrbno, upliva uspešno pri vseh težavah pri prebavljenju, osobito pri slabem apetitu, napetosti, bljevanju, telesnih in želodčnih boleznih, pri krči v želodcu, pri prenapolnjenosti želodca z jedmi, zaslinjenju, krvnem natoku, hemoroidah, ženskih bolečinah, pri bolečinah v črelih, hipohondriji in melanholiji (vsled motenja prebave); isti oživlja vso delavnost prebave, napravlja kri zdravo in čisto in telesu da zopet prejme moč in zdravje. Vsled tega svojega izvrstnega upliva je zdaj gotovo in priznано ljudsko domače sredstvo postal in se splošno razširil.

1 steklenica 50 kr., 2 steklenici 1 gld.
Na tisoče pisem v priznanje je na razgled pripravljenih. Razpošilja se na frankirane dopise na vse kraje proti postnemu povzetju svote.

Svarjenje!

Da se izogne prevari, opozarjam, da je vsaka steklenica „dr. Rosovega zdravilnega balzama“ po meni prirejena in v moder karton zavita, ima na strani napis: „Dr. Rosov zdravilni balzam iz lekarni „pri črnem orlu“ B. Fragnerja, Praga 205-3“ v nemščini, češčini, madjaščini in francoščini, na pročelji pa natisneno mojo zakonito varovano varstveno znamko.

**Pravi
dr. Rosov zdravilni balzam**
dobi se samo v glavnej zalogi
B. FRAGNER-ja, lekarna „pri črnem orlu“,
Praga, št. 205-3.

V Ljubljani: G. Piccoli, lekar; Vilj. Mayr, lekar; Ludvik Grebel, lekar; Jos. Svoboda, lekar; U. pl. Trnkoczy, lekar. V Postojni: Fr. Baccarolo, lekar. V Kranju: K. Šavnik, lekar. V Novem Mestu: Dom. Rizzoli, lekar; Ferd. Haika, lekar. V Kamniku: Jos. Močnik, lekar. V Metliki: Fran Wacha, lekar. V Gorici: G. Christofolletti, lekar; A. de Gironcoli, lekar; R. Kürner, lekar; G. B. Pontoni, lekar.

Vse lekarni v Avstro-Ogerski imajo zalogo tega zdravilnega balzama.

Tam se tudi dobi s na tisoče zahvalnih pisem priznано:
Pražko domače mazilo
zoper bule, rane in vnetje vsake vrste.

Rabi se, če se žene prsa unamejo ali strdijo, pri oteklinah vsake vrste, pri črvi v prstu in pri za-nohtnici, če se roko ali nogo zvije, pri morske mrtvi kosti, zoper revmatične otekline, kronično vnetje v kolnih, rokah in ledjih, zoper potne noge, pri razpokanih rokah, zoper odprte rane na nogah in na vsakem delu telesa sploh, vratne otekline.
Vse bule, otekline in utrdine ozdravi v kratkem, če se gnoji, izvleče ven ves gnoj ter v kratkem ozdravi.

V skatljicah po 25 in 35 kr. (845-13)

SVARILLO! Ker se Praško univerzalno mazilo od več strani ponareja, opozarjam, da ga po pravem receptu le jaz izdelujem. Pristno je samo, če imajo rumene skatljice, v katerih je mazilo, nauk, kako je rabiti, na ručnem papirju tiskan v devetih jezikih in so zavite v svetlomoder karton, ki ima natisnjeno varstveno znamko.

Balzam za uho.
Skušeno in po mnogih poskusih kot najzanesljivejše sredstvo znano, odstrani naglušnost, in po njem se dobi popolno že zgubljen sluh. 1 sklenica 1 gld. av. velj.

Za čas stavbe priporoča ANDREJA DRUŠKOVIČA.

Mestni trg št. 10 trgovina z železnino Mestni trg št. 10
v velikem izboru in po zelo nizki ceni

okove za okna in vrata, storje za štokodoranje, drat in eveke, samokolnice, vezi za zidovje, traverze in stare železniške šine za oboke, znano najboljši Kamniški Portland in Roman cement, sklejni papir (Dachpappe) in asfalt za tlak, kakor tudi lepo in močno narejena šte-dilna ognjišča in njih posamezne dele.

Pri stavbah, kjer ni vode blizu, neobhodno potrebne vodnjake za zabijati v zemljo, s katerimi je mogoče v malo urah in z majhnimi stroški na pravem mestu do vode priti; ravno tako se tudi dobivajo vsi deli za skopane vodnjake: železne cevi in železolitni gornji stojali, kakor tudi za lesene cevi mesingaste trombe in ventile in železne okove. (103-25)

Za poljedelstvo:

Vsake vrste orodja, kakor: lepo in močno narejeni plugi in plužne, železne in lesene brane in zobovje zanje, motike, lopate, rovnice, krampe i. t. d. Tudi se dobiva zmirom sveži Dovski mavec (Lengenfelder Gyps) za gnojenje polja.

Nastop umetnika
govorečega iz trebuha in mimika
J. Wschianskega z Dunaja
z njegovimi (560)
govorečimi avtomati.

Danes v soboto dne 20. in jutri v nedeljo
dne 21. julija 1889

v čitalnični restavraciji.

Začetek ob 1/9. uri zvečer.

Ustop 20 kr.

Otroci 10 kr.

Trgovski pomočnik,

22 let star, slovenskega in novoškega jezika zmožen, izučen
v trgovini mešanega blaga, posebno izurjen manufakturst,
želi svoje mesto takoj ali pa do 1. septembra
premeniti.

Ponudbe prosi pod št. 18 na upravništvo „Sloven-
skega Naroda“. (548—3)

Varstvena znamka.

Bolezni želodca

in spodnjih telesnih delov,
jeter in vranice, zlata žila,
zaprtje, vodenica in kro-
nična driska zdravi se
najuspešneje s

Piccoli-jevo

„Esenco za želodec“,

koja je tudi izvrstno sred-
stvo proti glistam. (82-7)
Pošilja jo izdelovatelj le-
karnar **G. PICCOLI** v
Ljubljani (na Dunajski
cesti) proti pošt. povzetju.

!! Harmonike !!

(tudi z jeklenimi jezički)

„aristoni“, „eufanioni“

najboljše vrste priporoča po najnižji ceni

Ján Hlaváček, izdelovatelj harmonik

v Klemensdorfu, P. Mariánské Lázně (Čechy).

Ilustrovani ceniki s podobami zastoj in franko.

Naročila se točno in ceno izvrše. (542—2)

Svoji k svojim!

Veseloigra v enem dejanji.

Spisal

dr. J. Vošnjak.

Igra se je prvič igrala pri Vodnikovih slavnosti
in bila od občinstva vsprejeta z največjo nandu-
šenostjo.

Dobiva se v „Narodni Tiskarni“ v Ljub-
ljani in v vseh knjigarnah.

== Cena 30 kr. (s poštino vred). ==

Hiša št. 18 v Rakitniku
pri Postojni

s šestimi prostornimi sobami, kuhinjo, kletjo, gospo-
darskim poslopjem, z vrtom in zemljiščem,
se daje za tri leta pod jako ugodnimi
pogoji v najem.

V hiši je že mnogo let gostilnica in trafika, ka-
vzlasti ob vojaških manevrih, ki se vsako leto tu
vrše, lep dohodek prinaša. Pripravna je hiša tudi za
trgovino.

Ponudbe vsprejema **Ivana Grossmann v Ra-
kitniku**, pošta Prestranek. (555—2)

Potujoči v Trst
prosijo se v lastnem interesu, da poiščejo stare slo-
veče prodajalnice (523—4)

NEGOZIO VIENESE
C. REISS

(rudeča trdkina tabla) Corso, Borzni trg 602.
Tam dobé vse dobro, solidno in ceno.

Slavno občinstvo opozarjamo, da
nesmo plačniki za dolgove, katere
naredi, kakor tudi ne za blago,
katero vzame **Ivana Potočnik** na
ime katerega si bodi.

(5 1—2)

Sorodniki.

20 let v
jednej rodbini. (805—14)

Domače zdravilo, ki so ga tako dolgo vedno imeli
v rodbini, ne potrebuje več priporočila; dobro mora
biti. Pri pristnem sidrskem Pain-Expeller je tako.
Nadaljni dokaz, da to sredstvo zasluži popolno
zaupanje, je pač to, da mnogo bolnikov, ki so po-
skušali že druga na vse mogoče načine priporo-
čana sredstva, je zopet poseglo po Pain-Expeller,
ki se je že večkrat dobrega pokazal. S primerja-
njem so se preverili, da pri protinu, revmatizmu
in trganji po udih, kakor tudi pri prehlajenji, če
glava, zobje ali hrbet boli in bode na strani itd.,
najgotovjeje pomaga. Bolečine navadno ponehajo,
ko se prvokrat utrje. Nizka cena 40 kr., oziroma
70 kr., omogočuje, da si ga tudi nepremožni lahko
preskrbijo. Varuj se škodljivih ponarejanj, temveč
kupi le Pain-Expeller, ki ima „sidro“ za znamko,
ker le ta je pristen. Dobiva se v skoro vseh
lekarnah. — Glavna zaloga: **Lekarna pri „Zlatem**
levu“ v Pragi, Nikolajev trg 7. — V Ljubljani
prodaja: Ludvik Grečel, lekar; G. Piccoli,
lekar. V Mariboru: J. W. König, lekar.

Gostilna „AMERIKA“ na Glincah pri Ljubljani.

Jutri v nedeljo dne 21. julija

VELIK

VOJAŠKI KONCERT.

Začetek ob 5. uri popoldne.

Ustopnina 15 kr., otroci prosti.

K mnogobrojnemu obisku se priporoča

z velespoštovanjem

(559)

MINKA TRAUER.

Pri neugodnem vremenu preloži se koncert na prihodnjo nedeljo.

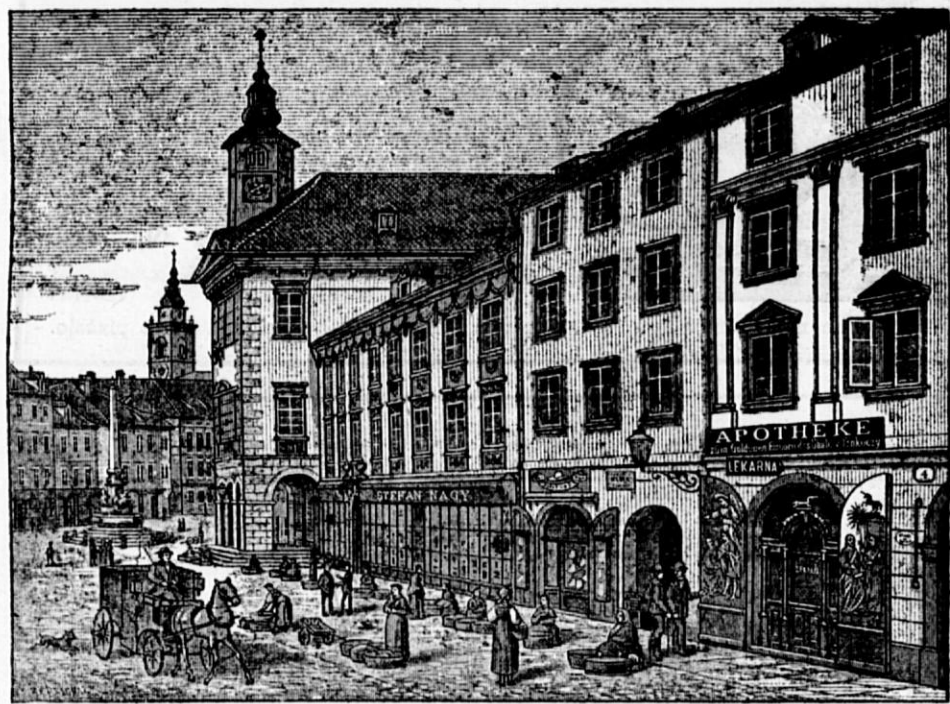
Dunajska
redilna moka za otroke.

Najboljša hrana za dojenčke. Popolno nadomestilo materinega
mleka. Lahko prebavljiva. Kosti in kri narejoča. Poskusili so jo
ter jo priporočajo prof. dr. Godeffroy, dr. H. pl. Perger, ravnatelj
dr. Exner, vladni svetnik prof. dr. J. Schnitzler, ravnatelj poli-
klinik, dr. C. Falkenfeld in druge zdravniške avtoritete.

Za otročnice, bolne na prsih in prebolele upliva to odlično re-
dilno sredstvo okrepjujoče, zdravilno in raztaplajoče.

Dobiva se v Ljubljani v lekarni „Pri zlatem jelenu“ na Mari-
jinem trgu št. 5. (503—3)

Cena veliki pušici 80 kr., mali pušici 45 kr. z navodilom za rabo.

Pogled na ljubljanski Veliki trg in Trnkóczy-jevo lekarno.

Pijte
hmelno sladno kavo

(zdravniško preskušeno in priporočano).

Ta zdravilna kava se lahko prebavi in je želodec krepcujoče redilo, važna je za
slednjega in neobhodna je za vse bolnike (zlasti bolehalce na želodci, prsih, jetrih,
protinu, obistih, živcih, pri kašlju in hripavosti itd.), za prebolele, oslabele osebe, dojen-
ce, otroke, ženske pred otročjo posteljo in po otročji postelji, krvirevne, bledične itd. itd.

Zametek s 1/4 kilo velja 30 kr.

Hmelna sladna kava dobiva se v sledečih

glavnih zalogah lekarn firm Trnkóczy-jevih:

V Ljubljani v lekarni Ubalda pl. Trnkóczy, poleg rotovža;

v Gradcu v lekarni Wendelina pl. Trnkóczy, deželne lekarni, Sackstrasse;

na Dunaji v lekarni Viktorja pl. Trnkóczy, „pri sv. Frančišku“ (ob enem ke-
mična tovarna), V., Hundstürmerstrasse št. 113;

na Dunaji v lekarni Julija pl. Trnkóczy, „pri zlatem levu“, VIII., Josefstädter-
strasse št. 30;

na Dunaji v lekarni dr. Otto pl. Trnkóczy, „pri Radeckem“, III. Radeckega trg 17.

Dalje pri vseh lekarnah, droguistih in trgovcih.

(472—5)

Razpočilja se s počto slednji dan.

SVARILLO! Naši izdelki so pristni, zanesljivi in zjamčeni, če imajo ime Trnkóczy
in naše varstveno znamko.

Ogersko-francoska zavarovalna banka

„FRANKO HONGROISE“

s poroštvem premoženjem nad

8 milijonov goldinarjev

zavaruje

poljske in senošetne pridelke v kozolcih, na pôdu
in v shrambah

zoper požarne škode

po najcenejših cenah.

Nastale škode se hitro in vestno izplačujejo.

Ponudbe vsprejema in poizvedbe daje

glavni zastop za Kranjsko v Ljubljani, Marijin trg št. 1,
v prvem nadstropji (v gosp. Rantovi hiši),

kakor tudi vnanji zastopniki.

S spoštovanjem

Jos. Paulin,

glavni zastopnik.

(544—2)